

Hem > ... > Familjefrågor Och Arv > Skilsmässa Och Hemskillnad > Lithuania

Skilsmässa och hemskillnad

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Litauen

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad regleras i kapitel 4 i del 2 i volym III ("Familjerätt") i Republiken Litauens civillag (nedan kallad *den litauiska civillagen*) (*Civilinis kodeksas*).

I artikel 3.51 anges villkoren för att beviljas äktenskapsskillnad i samförstånd. Ett äktenskap kan upplösas om samtliga av följande villkor är uppfyllda:

1. Minst ett år har gått sedan äktenskapet ingicks.
2. Makarna har skrivit under ett skilsmässaavtal (gällande bodelning, underhåll till barn osv.).
3. Båda makarna har fullständig rättslig handlingsförmåga.

I så fall beviljas äktenskapsskillnad enligt ett förenklat förfarande.

I artikel 3.55 i den litauiska civillagen anges villkoren för äktenskapsskillnad på begäran av en av makarna. En sådan ansökan måste inges till distriktsdomstolen på den ort sökanden har hemvist. Ett äktenskap kan upplösas i så fall om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

1. Makarna har varit separerade i minst ett år.
2. En domstol har utfärdat ett beslut om omyndigförklaring av en av makarna efter det att äktenskapet ingicks.
3. En domstol har förklarat att det inte är känt var en av makarna befinner sig.
4. En av makarna avtjänar ett fängelsestraff på mer än ett år för att ha begått ett icke planerat brott.

I artikel 3.60 i den litauiska civillagen anges villkoren för äktenskapsskillnad på grund av att en av (eller båda) makarna anses bära skuld till att äktenskapet inte längre fungerar. En make kan ansöka om äktenskapsskillnad om det har uppstått djup söndring i äktenskapet på grund av den andra makens handlingar. En make anses ha skuld till söndringen i äktenskapet om han eller hon på betydande sätt har försummat sina äktenskapliga skyldigheter enligt volym III (familjerätt) i den litauiska civillagen (*Civilinis kodeksas*), och detta har lett till att det är omöjligt för makarna att fortsätta leva tillsammans. Söndring i ett äktenskap på grund av den andra makens handlingar anses föreligga om han eller hon har dömts för ett planerat brott, begått äktenskapsbrott, misshandlat den andra maken eller andra familjemedlemmar eller har övergivit familjen och inte tagit hand om den i över ett år.

Svaranden kan bestrida sin skuld och lägga fram bevis på att sökanden bär skulden för äktenskapets söndring. Efter att domstolen begrundat omständigheterna i fallet kan den fastställa att båda makarna bär skulden till äktenskapets söndring. I så fall är de rättsliga konsekvenserna desamma som vid äktenskapsskillnad i samförstånd.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Ett äktenskap upphör om en av makarna avlider eller om det avslutas enligt lag. Ett äktenskap kan upplösas om båda makar samtycker till äktenskapsskillnaden, om en av makarna ansöker om äktenskapsskillnad eller om en av, eller båda, makarna anses ha orsakat söndring i äktenskapet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

Äktenskapet upphör den dag då domen om äktenskapsskillnad träder i kraft. Domstolen måste inom tre arbetsdagar från domens ikraftträdande skicka en kopia av domen till det lokala folkbokföringskontoret, som därefter registrerar skilsmässan.

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter en äktenskapsskillnad kan en make behålla det efternamn han eller hon använt som gift eller välja att återuppta det efternamn som han eller hon använde före giftermålet. Om ett äktenskap upplöses på grund av att en av makarna orsakat söndring i äktenskapet kan domstolen, på begäran av den andra maken, förbjuda den felande maken att behålla sitt efternamn från giftermålet, förutom då paret har gemensamma barn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Fördelningen av makarnas gemensamma egendom görs enligt den egendomsordning som fastställts för äktenskapet i fråga. Egendomsordningen kan fastställas genom lag eller kontrakt. Om inget äktenskapsförord har upprättats tillämpas den lagstadgade egendomsordningen. Reglerna för denna återfinns i kapitel VI i del 3 i volym III i den litauiska civillagen.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Om makarnas gemensamma hem ägs av endast av dem kan domstolen besluta att den andra maken har nyttjanderätt och får stanna i det gemensamma hemmet, om det finns underåriga barn som fortsätter att bo hos denna make efter skilsmässan. Nyttjanderätten gäller fram till dess att alla barn har blivit myndiga. Om det gemensamma hemmet hyrs kan domstolen överföra hyreskontraktet till den make hos vilken de underåriga barnen kommer att bo, eller till en make som inte är arbetsför. Domstolen kan besluta om vräkning av den andra maken om en dom om hemskillnad har meddelats.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Samtidigt som domstolen fattar beslut om äktenskapsskillnad beslutar den också om underhåll ska betalas till en f.d. make som är i behov av stöd, såvida denna fråga inte redan har lösts av makarna i ett skilsmäsoavtal. En make har inte rätt till underhåll om dennes tillgångar eller inkomster räcker till för dennes försörjning. En make antas ha behov av underhåll om han eller hon har vårdnaden om underåriga barn från äktenskapet eller inte kan arbeta av ålders- eller hälsoskäl. En make som inte haft möjlighet att avsluta sina studier på grund av äktenskapet och familjens gemensamma intresse, eller på grund av att han eller hon har tagit hand om barnen, har rätt att kräva att den andra maken står för kostnaderna för hans eller hennes slutförande av studierna eller omskolning.

En make som anses bära skuld till äktenskapets söndring har inte rätt till underhåll.

Då domstolen beslutar om eventuellt underhåll och beloppet för detta ska den ta hänsyn till äktenskapets längd, behovet av underhåll, båda de tidigare makarnas tillgångar, deras hälsa, ålder och arbetskapacitet, hur troligt det är att en arbetslös make kommer att få jobb och andra viktiga omständigheter.

Underhåll minskas, beviljas på tillfällig basis eller nekas om någon av följande omständigheter föreligger:

1. Äktenskapet varade i mindre än ett år.
2. Den underhållsberättigade maken har begått ett brott mot den andra maken eller hans eller hennes närmast anhöriga.
3. Den underhållsberättigade makens ekonomiska svårigheter har orsakats av dennes felaktiga handlingar.
4. Den make som begär underhåll har inte bidragit till den gemensamma egendomen eller har avsiktligt

skadat den andra makens eller familjens intressen under äktenskapet.

Domstolen kan kräva att den underhållsskyldiga f.d. maken ger en tillräcklig garanti för att denna skyldighet kommer att uppfyllas. Underhåll kan betalas i form av ett engångsbelopp, regelbundna månatliga betalningar eller en överföring av tillgångar.

Om en make ansöker om äktenskapsskillnad på grund av att den andra maken lider av en funktionsnedsättning måste sökanden betala för den andra makens behandling och vård, om denne inte har tillgång till statligt stöd.

Ett beslut om underhåll kan leda till att svarandens tillgångar intecknas. Om den f.d. maken underlåter att betala underhåll kan dennes tillgångar enligt lagen användas för att täcka betalningarna.

Om den underhållsskyldige maken avlider tar dennes arvingar över skyldigheten i den utsträckning som den ärvda egendomen tillåter, oberoende av det sätt på vilket egendomen överläts.

Om en underhållsberättigad make avlider eller gifter om sig upphör underhållet. Arvingarna till en avliden underhållsberättigad make har emellertid rätt till eventuellt kvarstående underhåll eller tilldömt underhåll som ännu inte betalats ut. Om det nya äktenskapet upplöses kan den f.d. maken ansöka om förnyat underhåll om denne uppfostrar ett barn eller vårdar ett handikappat barn från det tidigare äktenskapet. I alla andra fall är det maken från det senare äktenskapet som är underhållsskyldig.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Om domstolen fattar beslut om hemskillnad bor makarna inte längre tillsammans, men deras rättigheter och skyldigheter gentemot varandra kvarstår. Hemskillnad kan vara ett första steg mot en äktenskapsskillnad. Det är emellertid inte uteslutet att makarna flyttar ihop på nytt. Till skillnad från en äktenskapsskillnad har makar som beviljats hemskillnad inte rätt att gifta om sig, eftersom de inte är formellt skilda.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

En av makarna kan ansöka om hemskillnad vid domstol om vissa omständigheter (som inte nödvändigtvis beror på den andra maken) föreligger, som innebär att makarnas liv tillsammans har blivit outhärdligt/omöjligt eller eventuellt kan skada gemensamma underåriga barns intressen. Detta gäller också om makarna inte längre önskar leva tillsammans. Makarna kan lämna in en gemensam ansökan om hemskillnad till domstolen, om de har skrivit under ett hemskillnadsavtal där villkoren fastställs för underåriga barns bosättning, underhåll och utbildning, fördelning av den gemensamma egendomen samt ömsesidigt underhåll.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

En hemskillnad påverkar inte makarnas rättigheter och skyldigheter gentemot sina underåriga barn. Det innebär endast att makarna inte längre bor ihop. Då domstolen fattar beslut om hemskillnad måste den också utfärda ett beslut om fördelning av egendom, om denna fråga inte redan har reglerats i ett äktenskapsförord mellan makarna. Hemskillnadens rättsliga konsekvenser när det gäller egendomen gäller från den tidpunkt då förfarandet inleds. Emellertid kan en make som inte anses bära skulden till hemskillnaden begära att domstolen tillämpar hemskillnadens rättsliga konsekvenser för egendomen retroaktivt, till den tidpunkt då makarna flyttade isär. Om en av makarna avlider efter ett beslut om hemskillnad har den efterlevande maken samma lagstadgade rättigheter som före hemskillnaden. Undantaget är om domstolen har fastställt att den efterlevande maken bär skulden till hemskillnaden. Detsamma gäller då domstolen beviljar hemskillnad på gemensam begäran av makarna, såvida makarna inte har upprättat ett hemskillnadsavtal där andra villkor fastställs. Den efterlevande maken kan emellertid inte ärva den avlidna makens egendom.

Då domstolen utfärdar ett beslut om hemskillnad kan den beordra den make som bär skulden att betala underhåll till den andra maken om denne har behov av stöd. Det gäller dock inte om makarna redan har fattat ett annat beslut gällande underhåll i ett hemskillnadsavtal.

Hemskillnaden kan upphöra om makarna på nytt flyttar ihop och har för avsikt att leva tillsammans permanent. Makarna lämnar in en gemensam ansökan om att få beslutet om hemskillnad upphävt. Då domstolen har beviljat denna begäran har hemskillnaden inte längre laga kraft.

Då makarna återgår till att leva tillsammans förblir deras egendom separat tills de upprättar ett nytt äktenskapskontrakt och väljer en ny äktenskaplig egendomsordning. Hemskillnadens upphörande får rättsliga följder för tredje man endast om makarna upprättar ett nytt äktenskapskontrakt och registrerar det enligt det förfarande som anges i artikel 3.103 i den litauiska civillagen.

Om hemskillnaden har varit i kraft i över ett år har var och en av makarna rätt att ansöka om äktenskapsskillnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan endast annulleras genom ett domstolsbeslut. Ett äktenskap som har annullerats av domstol betraktas ha varit ogiltigt ända sedan det ingicks. Vilka rättsliga konsekvenser annulleringen får (se punkt 9) beror på huruvida makarna, eller minst en av dem, handlade i god tro när äktenskapet ingicks. Eventuella barn i ett annullerat äktenskap har emellertid samma rättigheter som barn som fötts inom ett lagligt äktenskap. Efter annulleringen får parterna ingå äktenskap eller registrerat partnerskap på nytt.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

För att ett äktenskap ska vara giltigt måste de olika bestämmelserna nedan efterlevas. I annat fall kan äktenskapet annulleras.

Äktenskap kan endast ingås av personer av olika kön.

En man och en kvinna måste ingå äktenskap av fri vilja. Hot, utpressning, bedrägeri eller annan avsaknad av fri vilja utgör en grund för annullering.

Äktenskap kan endast ingås av personer som är minst 18 år på dagen för giftermålet. På begäran av en person som vill ingå äktenskap före 18 års ålder kan domstolen sänka minimiåldern genom ett förenklat förfarande, men inte med mer än två år. Graviditet räknas som ett viktigt skäl till att sänka minimiåldern för att ingå äktenskap. Om sökanden är gravid kan domstolen tillåta äktenskap för personer som ännu inte fyllt 16 år.

En person som har blivit omyndigförklarad genom ett domstolsbeslut som trätt i kraft får inte ingå äktenskap. Om det framkommer att talan har väckts vid domstol i syfte att få en parterna i ett planerat äktenskap omyndigförklarad, måste registreringen av äktenskapet skjutas upp tills domen i målet har trätt i kraft.

En person som är gift och inte har beviljats äktenskapsskillnad i enlighet med det lagstadgade förfarandet har inte rätt att ingå ett annat äktenskap.

Äktenskap mellan förälder och barn, adoptivförälder och adoptivbarn, mor- eller farförälder och ett barnbarn, syskon eller halvsyskon, kusiner samt mellan en förälders syskon och ett syskonbarn är förbjudet.

Ett skenäktenskap kan också annulleras. Ett äktenskap som ingicks för syns skull och inte i avsikt att bilda ett lagstadgat familjeförhållande kan annulleras på begäran av en av makarna eller av en åklagare.

Ett äktenskap kan annulleras om det inte ingåtts frivilligt. En make kan ansöka om annullering om han eller hon kan bevisa att han eller hon då äktenskapet ingicks inte var förmögen att förstå innebörden av sina handlingar eller inte kontrollerade sina handlingar. Annullering kan begäras av en make som pressades att ingå äktenskap genom hot, tvång eller bedrägeri.

En make som samtyckte till äktenskap på grund av ett väsentligt fel kan också ansöka om annullering av äktenskapet. Ett fel anses väsentligt om det innefattar omständigheter gällande den andra parten som, om de varit kända, hade fått sökanden att avstå från giftermålet. Felet betraktas som väsentligt om det rör sig om i) den andra partens hälsa eller en sexuell anomali som gör ett normalt familjeliv omöjligt, eller ii) ett allvarligt brott som begåtts av den andra parten.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Barn som föds inom ett äktenskap som senare annulleras anses ha fötts inom ett giltigt äktenskap. Om båda makarna handlade i god tro, dvs. de kände inte till, och kunde inte ha känt till, hindren för äktenskapet, är äktenskapets rättsliga konsekvenser, även om detta ogiltigförklaras, desamma som för ett giltigt äktenskap,

med undantag för arvsrätten. Bevis på att makarna handlade i god tro måste inkluderas i domstolens beslut.

Om en av makarna eller båda två ingick äktenskapet i ond tro för detta med sig andra rättsliga konsekvenser: Om en av parterna handlade i god tro har denne samma rättigheter som en person i ett giltigt äktenskap. Om båda parter handlade i ond tro har ingen av parterna de rättigheter eller skyldigheter som ett giltigt äktenskap medför. Var och en av dem har rätt att återfå sin privata egendom, inbegripet gåvor till den andra parten. Om en make som handlade i god tro har behov av underhåll kan denne begära underhåll från den make som handlade i ond tro i upp till tre år. Beloppet fastställs av domstolen, som vid sitt beslut tar hänsyn till båda parter ekonomiska situation. Domstolen kan besluta om regelbundna månatliga utbetalningar eller betalning av ett engångsbelopp. Om den ekonomiska situationen för en av parterna ändras kan den berörda parten begära att domstolen beslutar om ökning, minskning eller upphörande av underhållet. Ett underhållsbeslut till förmån för den make som handlade i god tro upphör automatiskt om denne gifter om sig eller då tre år har gått från det att beslutet om underhåll trädde i kraft.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Litauens lagstiftning innehåller inga bestämmelser om alternativa, utomrättsliga medel för att lösa problem i samband med en äktenskapsskillnad. Problemen måste lösas i domstol.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke ska lämnas in till distriktsdomstolen (*apylinkės teismas*) på den ort där minst en av makarna är bosatt. I ansökan måste det anges vilka skälen till äktenskapsskillnad är och hur sökanden kommer att uppfylla sina skyldigheter gentemot den andra maken och eventuella gemensamma underåriga barn. Dessutom måste ansökan innehålla de övriga uppgifter som anges i artikel 384 i den litauiska civilprocesslagen (*Civilinio proceso kodeksas*).

En ansökan om äktenskapsskillnad som lämnas in av en av makarna ska lämnas in till distriktsdomstolen på den ort sökanden är bosatt.

En ansökan om äktenskapsskillnad där en av makarna bär skulden ska lämnas in till distriktsdomstolen på den ort där svaranden är bosatt. Om sökanden har underåriga barn boende hos sig kan ansökan också lämnas in till distriktsdomstolen där sökanden bor.

En ansökan om annullering av äktenskap ska lämnas in till domstolen på den ort där svarandena är bosatta, eller, om de inte bor på samma plats, där en av dem är bosatt.

En ansökan om hemskillnad handläggs av domstolen på den ort där svaranden är bosatt.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Litauens lag om statligt garanterad rättshjälp (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) innehåller bestämmelser om kostnadsfri rättshjälp till låginkomsttagare. Rättshjälp kan också beviljas i samband med familjefrågor.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. En dom om äktenskapsskillnad/annullering av äktenskap kan överklagas enligt de allmänna bestämmelserna om överklagande.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En dom om äktenskapsskillnad/hemskillnad/annullering av äktenskap som utfärdats i en annan EU-medlemsstat erkänns i Litauen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003. Enligt förordningen ska en dom från en EU-medlemsstat erkännas i de övriga medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan en berörd part invända mot att en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som utfärdats i en annan EU-medlemsstat ska erkännas i Litauen.

Enligt artikel 21 i förordningen kan en berörd part lämna in en ansökan till distriktsdomstolen (*apylinkės teismas*) om att en dom som har meddelats i en annan medlemsstat inte ska erkännas i Litauen.

Den person mot vilken en dom görs gällande kan också invända mot dess erkännande i Litauen under ett pågående erkännandeförfarande och efter distriktsdomstolens beslut att erkänna domen. Svaranden kan i detta fall motsätta sig ett erkännande av domen i Litauen genom att överklaga distriktsdomstolens beslut om erkännande. Enligt artikel 33 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan distriktsdomstolens beslut att erkänna en dom från en annan medlemsstat överklagas i regiondomstolen (*apygardos teismas*).

Svaranden kan invända mot erkännandet av en dom från en domstol i en annan medlemsstat enligt de skäl för att vägra erkännande som anges i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Hemskillnad och äktenskapsskillnad regleras enligt lagen på den plats där makarna har sin hemvist. Om makarna inte har hemvist på samma plats gäller lagen i det land där de senast hade gemensam hemvist, eller, om detta inte är tillämpligt, lagen i det land där domstolen är belägen. Om lagen i det land där båda makar är medborgare inte tillåter äktenskapsskillnad eller sätter upp särskilda villkor för äktenskapsskillnad, kan äktenskapsskillnad beviljas enligt Litauens lagstiftning om en av makarna också är litauisk medborgare eller har sin hemvist i Litauen.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Senaste uppdatering: 17/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.